МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ІНСТРУКЦІЯ (РЕГЛАМЕНТ)
з перевірки академічних текстів
на наявність текстових збігів та декларування ШІ
у Національному університеті кораблебудування
імені адмірала Макарова

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом ректора НУК
№ 322 від 31 серпня 2026 р.

Ректор _____ Євген ТРУШЛЯКОВ

Миколаїв 2026

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ 4

2. ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ ТА РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ 6

3. РЕГЛАМЕНТ, ТЕРМІНИ ПЕРЕВІРКИ ТА ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ .. 10

4. ПРАВОМІРНІ ЗБІГИ ТА ТЕХНІЧНА ОЦІНКА ТЕКСТОВИХ МАНІПУЛЯЦІЙ 13

5. ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ ТА ВЕРИФІКАЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ 16

6. ТЕХНІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ ОПРИЛЮДНЕННЯ ТА ВІДКРИТОСТІ РОБІТ 18

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ 20

ДОДАТКИ 22

Обговорено та схвалено на засіданні навчально-методичної ради НУК (протокол № 7 від 28 серпня 2026 року) Інструкція (Регламент) з перевірки академічних текстів на наявність текстових збігів та декларування ШІ у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.

Затверджено Вченою Радою Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (протокол № 7 від 31 серпня 2026 року).

Погоджено Студентською Радою НУК (протокол № 5 від 10 травня 2026 р.)

Погоджено Радою молодих науковців НУК (протокол № 8 від 14 травня 2026 р.)

Укладачі: М.С. Михайлов; С.А. Уткіна; О.В. Бобіна; М.В. Волосюк; О.Ю. Кравчук; Д.В. Котляр.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ

1.1. Ця Інструкція визначає **єдиний технічний регламент** перевірки академічних текстів на наявність текстових збігів (подібності) та перевірки фактів і повноти декларування використання штучного інтелекту в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова (далі – НУК або Університет).

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність», Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», чинних Постанов Кабінету Міністрів України, з урахуванням офіційних роз’яснень і рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) та Міністерства цифрової трансформації України, а також на підставі Статуту Університету, Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури НУК (далі - Кодекс), Положення про академічну доброчесність та корпоративну культуру НУК (далі - Положення) та Політики доброчесного та відповідального використання технологій штучного інтелекту в НУК (далі – Політика).

1.3. Дія цієї Інструкції є обов'язковою для всіх суб'єктів академічної діяльності Університету й поширюється на всі види академічних творів та навчальних робіт (кваліфікаційні роботи бакалаврів та магістрів, дисертації на здобуття наукових ступенів доктора філософії та доктора наук, наукові статті, монографії, звіти про науково-дослідні роботи тощо), що створюються, перевіряються, захищаються чи оприлюднюються в НУК. Правила цієї Інструкції щодо технічної перевірки та декларування використання штучного інтелекту поширюються також на залучених осіб, які виконують наукові, навчальні, експертні чи проєктно-конструкторські роботи за **договорами цивільно-правового характеру** (ЦПХ), в частині результатів діяльності, передбаченої відповідним договором.

1.4. У цій Інструкції всі базові терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про академічну доброчесність», Кодексі, Положенні та Політиці

Університету. З метою забезпечення чіткого технічного та процедурного регламентування додатково впроваджуються такі поняття:

- Офіційно впроваджена **система виявлення текстових збігів** (подібності) (далі — Система) — спеціалізоване програмне забезпечення, яке Університет офіційно використовує на договірних засадах для порівняльного технічного аналізу текстів та визначення відсотка подібності, а також може містити програмне розширення виявлення ознак комп'ютерного генерування контенту;
- **Інституційний репозитарій EIR NUOS** — це відкритий електронний архів, у якому збираються, впорядковуються та зберігаються наукові й навчально-методичні документи (матеріали), створені насамперед співробітниками Університету. Передбачено можливість самостійної передачі матеріалів авторами шляхом самоархівування. Довготривалий і надійний доступ до цих матеріалів забезпечується через мережу Інтернет.
- **Звіт подібності** (Звіт про перевірку) — технічний електронний документ, що автоматично генерується Системою за результатами аналізу завантаженого файлу та відображає джерела, локалізацію та відсоток виявлених текстових збігів. Звіт є **джерелом первинних технічних даних** і не може розглядатися як остаточний доказ чи юридичний вирок щодо наявності плагіату;
- **Машинозчитуваний формат** (OCR PDF) — обов'язковий електронний формат надання робіт на перевірку та оприлюднення (файл PDF із повністю збереженим та активним текстовим шаром), що дає змогу Системі автоматично розпізнавати й порівнювати символи та слова без участі людини та без перешкод у вигляді графічних маніпуляцій;
- **Галюцинація ШІ** — технічний збій або феномен роботи генеративних моделей штучного інтелекту, що полягає у генеруванні фактологічно неіснуючих даних, вигаданих цитат, законів, стандартів або фейкових цифрових ідентифікаторів об'єктів (DOI), що в межах внутрішньої системи якості НУК кваліфікується як фабрикація даних;

- **Експерт або Експертна комісія (кафедри, спецради, редколегії) —** уповноважений працівник (фахівець у відповідній галузі знань, рецензент, опонент) або колегіальний орган, що призначаються у встановленому порядку для здійснення остаточного інтелектуального (фахового) аналізу Звіту подібності та тексту роботи, відфільтровуючи правомірні збіги від ознак академічних порушень.
- **Парафраза** — переказ чужих думок або тексту із заміною слів та зворотів.
- **Компіляція** — створення масиву тексту шляхом механічного копіювання з різних джерел із «маскуванням» перехідними реченнями.

1.5. Принцип технологічної нейтральності: Впровадження, використання та оновлення Системи виявлення текстових збігів у НУК здійснюється на засадах технологічної нейтральності. Зміна Університетом конкретного постачальника програмних послуг (комерційного бренду) не потребує перегляду або повторного затвердження цієї Інструкції Вченою радою, якщо новий технічний інструментарій повністю відповідає державним стандартам України та забезпечує виконання вимог цього Регламенту.

2. ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ ТА РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ

2.1. Наукова бібліотека НУК імені адмірала Макарова забезпечує організаційно-технічний, методичний та інформаційний супровід процесів перевірки академічних текстів і збереження результатів інтелектуальної праці Університету через чітке **функціональне розділення** таких процесів:

2.1.1. Адміністратор Системи виявлення текстових збігів (Технічний провайдер перевірки):

- **Управління технічним доступом:** забезпечує технічний доступ до офіційно впровадженої Системи в Університеті, створює та адмініструє облікові записи користувачів;
- **Розподіл ліцензійного ресурсу:** здійснює облік, моніторинг та розподіл придбаного Університетом ліцензійного ресурсу перевірки (обсягу символів, аркушів перевірки або квот на перевірочні токени) між користувачами;

- **Консультаційна підтримка:** надає користувачам Системи первинну технічну допомогу щодо роботи з інтерфейсом програмного забезпечення, завантаження файлів та роз'яснення операційних помилок під час генерації звітів;
- **Принцип технічного нейтралітету:** діє виключно як технічний провайдер доступу до придбаного ресурсу. Адміністратор Системи не має права здійснювати змістовну (семантичну) оцінку академічних текстів, інтерпретувати результати Звітів подібності, а також ухвалювати будь-які рішення про наявність або відсутність фактів порушення академічної доброчесності.

2.1.2. Адміністратор Інституційного репозитарію eIR NUOS:

- **Архівація та поповнення:** відповідає за кінцеве приймання, систематизацію та розміщення у інституційному репозитарію НУК (eIR NUOS) авторських творів здобувачів вищої освіти й працівників Університету, що завантажуються у систему шляхом самоархівування;
- **Забезпечення відкритості:** контролює дотримання вимог вільного та безперешкодного відкритого доступу користувачів мережі Інтернет до текстів робіт у репозитарії без вимоги проходження будь-якої автентифікації чи авторизації (крім робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом чи державну таємницю);
- **Протокол видалення робіт:** на підставі офіційного повідомлення Секретаря Комісії з академічної доброчесності та корпоративної культури забезпечує негайне вилучення (повне видалення) електронної копії роботи з бази репозитарію eIR NUOS у разі набрання чинності рішенням про позбавлення особи ступеня вищої освіти, наукового ступеня або вченого звання.

2.2. Відповідальна особа (Технічний оператор кафедри, спецради, редколегії):

- Призначається розпорядженням завідувача кафедри (декана, голови спецради, головного редактора) з-поміж технічних секретарів, лаборантів або

викладачів (НПП), які не є науковими керівниками здобувача чи співавторами перевіряємих праць;

- Забезпечує дотримання **Правила «Двох кліків»:**

    1. ***Клік перший* (*Технічний*)**: Перевіряє правильність оформлення файлу (відповідність машинозчитуваному формату OCR PDF) та запускає його технічне завантаження в Систему для генерації Звіту подібності;
    2. ***Клік другий* (*Візуальний*)**: Перевіряє наявність у роботі обов'язкових Повного декларування – декларації про використання ШІ за стандартом GAIDeT (для Рівнів ШІ: 3 та 4) та/або виноски Легкого декларування (для Рівня ШІ: 2), у тому числі декларування відсутності застосування технологій генеративного ШІ при виконанні роботи;

- Передає згенерований Системою технічний Звіт подібності разом із первинними результатами перевірки Декларації ШІ науковому керівнику (експерту) або Експертній комісії для здійснення фахової оцінки.

2.3. Науковий керівник здобувача (консультант):

- Здійснює безпосередній превентивний контроль самостійності виконання роботи на всіх етапах її створення;
- Перед направленням роботи на перевірку зобов'язаний верифікувати авторство здобувача шляхом аналізу чернеток, проміжних результатів розрахунків та дослідження історії версій і змін файлу (Footprint-історії) у хмарному середовищі (Google Drive, iCloud тощо);
- Надає письмову згоду (візу) на перевірку роботи в Системі, чим підтверджує ідентичність версії файлу та відповідність дозволеному Рівню ШІ за **робочою програмою навчальної дисципліни** (далі – РПНД);
- Бере участь у засіданнях Експертної комісії під час фахової оцінки Звіту подібності, надаючи необхідні пояснення щодо специфіки дослідження.

2.4. Експерт або Експертна комісія (кафедри, спецради, редколегії):

- Є ключовим суб'єктом якісної («людської») оцінки академічного твору, реалізуючи Принцип збереження людського контролю (Human-in-the-loop);
- Здійснює детальний інтелектуальний аналіз Звіту подібності, відфільтровуючи правомірні технічні збіги (усталені вирази, офіційні назви, бібліографію, математичні формули та стандартизовані інженерні розрахунки суднобудівного профілю);
- Проводить фахову перевірку наявності ознак фабрикації даних (зокрема, виявлення *галюцинацій ШІ* у вигляді фейкових джерел, законів чи індексів DOI);
- Ухвалює остаточне рішення щодо допуску роботи до захисту (публікації) та спільно з технічним оператором підписує Універсальний висновок Експерта (Експертної комісії) (далі – Універсальний висновок, наданого у Додатку 1 до цієї Інструкції).

2.5. Автор академічного твору:

- Несе повну одноосібну етичну та юридичну відповідальність за оригінальність змісту роботи та достовірність наведених результатів;
- Зобов'язаний належним чином задекларувати використання інструментів генеративного ШІ (якщо воно мало місце) відповідно до правил, встановлених РПНД та/або Завдання;
- Має право на об'єктивний, неупереджений розгляд справи, надання пояснень та апеляцію до Вченої ради НУК або НАЗЯВО у разі незгоди з висновками перевірки.

2.6. Регламент передачі матеріалів до Уповноваженого органу: У разі якщо за результатами фахового аналізу Експерт або Експертної комісія (кафедри, спецради, редколегії) встановили наявність ознак умисного академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або спроб прихованого обходу Системи (текстових маніпуляцій), а автор роботи відмовляється від технічного коригування чи заперечує факт порушення, кафедра (спецрада, редколегія) зобов’язана протягом 3

робочих днів підготувати та передати Секретарю Комісії повний пакет доказових матеріалів для відкриття офіційного провадження.

2.7. Процесуальний брандмауер та усунення конфлікту інтересів:

- З метою забезпечення об'єктивності, до ухвалення рішень на етапах технічної перевірки, фахової експертизи чи розгляду справи Комісією не допускаються особи, які перебувають у родинних зв'язках, відносинах наукового керівництва (консультування), є безпосередніми керівниками авторів чи мають інший реальний або потенційний конфлікт інтересів;
- Кожна особа, яка бере участь у фаховій оцінці чи розслідуванні справи, перед початком роботи зобов'язана підписати Декларацію про відсутність конфлікту інтересів за формою Додатка 1 Положення.

3. РЕГЛАМЕНТ, ТЕРМІНИ ПЕРЕВІРКИ ТА ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ

З метою недопущення зриву навчального процесу, перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється за такими строками:

3.1. Терміни та процедура подання робіт на перевірку:

3.1.1. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти (бакалавр, магістр): Здобувач освіти подає остаточний варіант навчальної чи кваліфікаційної роботи у машинозчитуваному форматі (OCR PDF з активним текстовим шаром) на випускову кафедру не пізніше ніж за 21 добу до дати захисту. Перед передачею файлу технічному оператору для запуску перевірки науковий керівник візує роботу (електронним або власноручним підписом). Віза керівника засвідчує його безпосередній контроль самостійності роботи (зокрема, перевірку історії версій у хмарі) та несе персональну відповідальність за ідентичність електронної версії файлу тій, що допускається до захисту та подальшого розміщення в репозитарії.

3.1.2. Дисертаційні роботи (на здобуття ступеня доктора філософії, доктора наук): Перевірка для здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється **до дати засідання кафедри (міжкафедрального семінару)**, яку (який) призначено для проведення публічної презентації здобувачем наукових результатів та їх обговорення щодо отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та

практичне значення результатів дисертації. Перевірка для здобувачів ступеня доктора наук здійснюється **до проведення попередньої експертизи (передзахисту)** на базі профільного структурного підрозділу Університету.

Примітка: Окремі заяви про самостійність здобувачами не подаються, оскільки факт ознайомлення та згоди з відповідальністю підтверджено підписанням Декларації до Кодексу НУК.

3.1.3. Наукові публікації та рукописи статей: Автори подають матеріали відповідальній особі (відповідальному секретарю) редакційної колегії наукового журналу чи оргкомітету конференції Університету. Строки перевірки визначаються внутрішнім графіком видання, але перевірка здійснюється в обов'язковому порядку **до моменту прийняття рішення про публікацію**.

3.2. Генерація Звіту подібності (Технічний етап): Відповідальна особа (технічний оператор кафедри, спецради чи редколегії) здійснює технічне завантаження наданого файлу в Систему виявлення збігів та генерує технічний Звіт подібності у строк, що не перевищує 5 робочих днів з моменту отримання документа.

***Примітка*:** *Зважаючи на те, що через 3 календарні дні після завантаження робота автоматично індексується й не підлягає вилученню із Системи, Відповідальна особа зобов'язана завчасно узгодити терміни технічної перевірки з Експертом або Експертною комісією. Це дозволяє уникнути засмічення бази даних некоректними або невідповідними версіями академічних текстів.*

3.3. Універсальний висновок щодо допуску (Експертний етап):

- **Для кваліфікаційних та дисертаційних робіт:** На підставі Звіту подібності та фахового (людського) аналізу тексту Експерт або Експертна комісія кафедри (спецради) ухвалює рішення щодо оригінальності тексту, яке фіксується у **Універсальному висновку** не пізніше ніж за 10 днів до захисту.
- **Для наукових публікацій:** Результати перевірки **Звіту подібності** є підставою для ухвалення редколегією обґрунтованого рішення про

прийняття рукопису до друку, його направлення на доопрацювання або відхилення у зв'язку з виявленням недоброчесних практик.

3.4. Процедура технічного коригування (Доарбітражне врегулювання):

- Якщо в роботі виявлено незначні технічні недоліки оформлення цитувань або відсутність необхідної ШІ-декларації, передбаченої РПНД (без ознак умисного плагіату, фабрикації чи фальсифікації), робота повертається здобувачу на технічне коригування, яке має бути здійснене протягом 5 робочих днів.
- Після виправлення Відповідальна особа здійснює останню верифікаційну перевірку файлу в Системі. У разі повного усунення зауважень робота допускається до подальших процедур атестації.
- У разі якщо здобувач відмовляється від внесення коригувань або заперечує факт наявності недоліків, Експертна комісія (Експерт) фіксує це у **Універсальному висновку** з позначкою «Не допущено» та протягом 3 робочих днів спрямовує справу до Уповноваженого органу (Комісії з академічної доброчесності та корпоративної культури) Університету для відкриття провадження відповідно до встановленого порядку.

3.5. Завершення процедури та архівування: Усі випускні кваліфікаційні та дисертаційні роботи, які в установленому цим Регламентом порядку пройшли фахову експертизу та ОФІЦІЙНО ДОПУЩЕНІ ДО ЗАХИСТУ (скріплені КЕП здобувача або еквівалентними засобами електронної ідентифікації), завантажуються в Інституційний репозитарій НУК (eIR NUOS) відповідальною особою шляхом самоархівування у машинозчитуваному форматі (OCR PDF) не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати захисту на постійній основі. Роботи, що не отримали позитивного Універсального висновку Експерта або Експертної комісії ("Не допущено"), до репозитарію eIR NUOS не завантажуються і в такому разі оприлюдненню не підлягають.

3.6. Процесуальний брандмауер та строки НАЗЯВО:

3.6.1. Рішення Комісії (Уповноваженого органу) про застосування академічних санкцій може бути оскаржене здобувачем або заявником протягом 30 календарних днів з дня його оприлюднення на офіційному сайті НУК (до Вченої ради НУК — для здобувачів освіти; до НАЗЯВО — у справах наукових ступенів). Подання апеляційної скарги автоматично зупиняє дію рішення Комісії та впровадження санкцій до завершення розгляду апеляції.

3.6.2. У разі надходження до НУК остаточного рішення НАЗЯВО за результатами розгляду апеляційної скарги, Комісія НУК зобов'язана зібратися та ухвалити власне рішення на його виконання (позбавити або відмовити у позбавленні наукового ступеня чи вченого звання) у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня його отримання.

4. ПРАВОМІРНІ ЗБІГИ ТА ТЕХНІЧНА ОЦІНКА ТЕКСТОВИХ МАНІПУЛЯЦІЙ

4.1. Технологічні обмеження автоматизованого пошуку:

- Офіційно впроваджені Системи виявлення текстових збігів не розуміють контексту та семантичної структури мови, тому будь-який визначений Системою показник унікальності (відсоток збігу) є виключно технічним орієнтиром і не може бути самостійною чи єдиною підставою для звинувачення здобувача в академічному плагіаті.
- **Остаточний вердикт щодо наявності чи відсутності факту порушення ухвалює виключно людина** (Експерт або Експертна комісія відповідної кафедри/спецради/редколегії) на основі всебічного фахового (інтелектуального) аналізу **Звіту подібності**.

4.2. Правила фільтрації та налаштування технічних параметрів Системи: Під час первинної перевірки Відповідальна особа (технічний оператор) у налаштуваннях Системи перед запуском аналізу роботи зобов’язана встановити такі **базові параметри фільтрації**:

1. **Виключення бібліографії та списків використаних джерел:** Система має ігнорувати розділи роботи, які містять перелік літератури, стандартизовані списки посилань та бібліографічні описи.
2. **Виключення цитат:** Збіги, оформлені відповідно до державних стандартів як пряме цитування (в дужках лапками із зазначенням конкретного джерела та сторінки), автоматично виключаються Системою з розрахунку індексу подібності.
3. **Виключення дрібних збігів:** Встановлюється обмеження на виявлення коротких ідентичних словосполучень (поріг чутливості Системи встановлюється на рівні **не менше 8–10 послідовних слів**), щоб уникнути помилкових спрацювань на загальновживаних мовних штампах чи назвах законів.

4.3. Правомірні технічні збіги та галузева специфіка: Експерт або Експертна комісія під час фахового аналізу **Звіту подібності** зобов’язані відфільтрувати (виключити з розрахунку реального плагіату) такі **правомірні збіги**:

- Власні назви, офіційні найменування установ, органів державної влади, міжнародних організацій та географічних об’єктів.
- Усталені наукові, технічні та юридичні терміни, характерні для відповідної галузі знань.
- Стандартні математичні формули та рівняння, константи, розрахункові алгоритми, які виконуються за загальноприйнятими й незмінними державними (ДСТУ) чи міжнародними (ISO, правила Регістру судноплавства, тощо) методиками.
- Належним чином оформлені цитати та власні самоцитування.
- Використання здобувачем власних наукових праць у тексті дисертації не вважається самоплагіатом та підлягає обов'язковому технічному виключенню Експертом зі **Звіту подібності**, якщо ці праці були опубліковані здобувачем раніше з метою висвітлення основних результатів дисертації та

належним чином зазначені в анотації роботи відповідно до вимог чинних Постанов КМУ.

4.4. Санкційна фільтрація та обмеження щодо джерел РФ, РБ, Ірану та КНДР:

- Відповідно до національних та університетських рекомендацій щодо обмеження використання джерел інформації держави-агресора, Експертна комісія (Експерт) здійснює суворий контроль посилань у роботі (керується рекомендаціями наведених у Додатку 5 Політики використання ШІ).
- Виявлення у списку літератури чи тексті роботи джерел, опублікованих на території РФ, Республіки Білорусі, Ісламської Республіки Ірану або КНДР та створених їхніми держустановами чи авторами, які підтримують збройну агресію, є підставою для кваліфікації таких запозичень як **неправомірних**, окрім випадків встановлених Законом.
- Винятком є випадки, коли використання таких джерел є критично необхідним для спростування пропаганди або за умови повної відсутності будь-яких світових аналогів у досліджуваній галузі знань, що має бути окремо обґрунтовано автором та зафіксовано у **Універсальному висновку**.

4.5. Технічна оцінка та кваліфікація прихованих текстових маніпуляцій: Відповідальна особа (оператор) та Експертна комісія зобов'язані здійснювати ретельну верифікацію тексту на наявність ознак **навмисного обходу Системи**:

1. **Маскування плагіату за допомогою ШІ:** Використання генеративних ШІ-інструментів для автоматичного перефразування (синонімізації, штучної «гуманізації») чужих текстів чи ідей без посилання на авторів з єдиною метою — штучного зниження індексу подібності в Системі;
2. **Технічні маніпуляції з кодуванням файлу:** Наявність у тексті невидимих символів, заміна літер кирилиці латиницею (або навпаки), впровадження прихованих мікропробілів, використання спотворених шрифтів чи злиття слів усередині файлу OCR PDF.
3. Виявлення будь-якої з вищезазначених технічних маніпуляцій є безумовною підставою для негайного анулювання перевірки, винесення вердикту «Не

допущено» в **Універсальному висновку** та передачі матеріалів до Уповноваженого органу для розслідування за фактом вчинення обману, фабрикації чи спроби фальсифікації результатів контролю.

4.6. Документальне оформлення результатів: Усі виявлені під час аналізу правомірні збіги, технічні особливості фільтрації формул, легітимні самоцитування, а також зафіксовані факти ШІ-декларування обов'язково вносяться до **Універсального висновку**, який підписується Відповідальною особою (технічним оператором) та Експертом (Головою Експертної комісії) і є єдиним легітимним технічним документом для допуску роботи до подальших процедур атестації та має додаватися до пакета супровідних документів здобувача.

5. ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ ТА ВЕРИФІКАЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

5.1. Покрокова реалізація Правила «Двох кліків» та перевірка вимог РПНД: Під час отримання електронного файлу академічного твору (у форматі OCR PDF) Відповідальна особа (технічний оператор) здійснює два обов'язкові кроки:

1. Клік перший (Технічний): завантажує роботу до офіційно впровадженої Системи виявлення текстових збігів для генерації Звіту подібності;
2. Клік другий (Візуально-комплаєнтний): перевіряє наявність у роботі обов'язкової Декларації GAIDeT (для Рівнів ШІ: 3 та 4) або виноски Легкого декларування (для Рівня ШІ: 2) перед списком використаних джерел.

Регламент відповідності (Принцип «Декларація ≠ Дозвіл»): Технічний оператор або Експерт зобов'язані зіставити задекларований автором фактичний обсяг використання ШІ з рівнем використання ШІ (за університетською шкалою AI Assessment Scale від 0 до 4), встановленим у РПНД відповідної дисципліни чи вимогах до кваліфікаційної роботи. Якщо в РПНД встановлено Рівень 0 (Без ШІ) чи Рівень 1 (Лише підготовка та ідеї), а автор надав роботу з декларацією про генерацію фрагментів тексту чи розрахунків ШІ, використання технологій вважається недозволеним, попри факт його прозорого декларування. Така робота повертається на доопрацювання або спрямовується до Уповноваженого органу, у разі відмови автора вносити відповідні коригування.

5.2. Процесуальний статус автоматизованих Детекторів ШІ: Відповідно до рекомендацій Міністерства цифрової трансформації України та з урахуванням технічної ненадійності алгоритмів машинного розпізнавання, показники автоматизованих Детекторів ШІ (відсоткові індекси згенерованого тексту) визнаються технічно неінформативними та не можуть слугувати самостійною чи єдиною юридичною підставою для звинувачення автора у недоброчесності чи блокування допуску роботи до захисту.

Будь-яка підозра на приховане використання ШІ-генерації має бути підтверджена виключно через якісний аналіз тексту Експертом (Експертною комісією) та процедуру верифікації авторського внеску.

5.3. Перевірка «хмарного сліду» та Footprint-історії документа: У разі виникнення обґрунтованих сумнівів щодо самостійності виконання роботи (зокрема, за наявності "ідеального" змісту за відсутності проміжних ескізів чи розрахунків), Експерт має право вимагати від автора надання хмарного цифрового сліду (Footprint-історії версій та збережень файлу) у середовищах Google Drive, iCloud, чи інших хмарних сховищах. Надання готової роботи без наявності послідовної історії редагувань, збережень та проміжних чернеток у хмарному середовищі є ознакою несамостійного виконання та підставою для відмови у допуску до оцінювання до з'ясування обставин Уповноваженим органом.

5.4. Верифікація галюцинацій ШІ (Контроль фабрикації даних): Виявлення у тексті роботи, графічних матеріалах чи специфікаціях вигаданих ШІ державних стандартів ДСТУ, неіснуючих міжнародних норм ISO, а також сфабрикованих бібліографічних джерел або вигаданих цифрових ідентифікаторів об'єктів (неіснуючих індексів DOI) в межах внутрішньої системи якості НУК кваліфікується як фабрикація даних. У разі виявлення фактів *галюцинацій ШІ* робота негайно знімається з розгляду (унікальність анулюється), а Експерт фіксує це в **Універсальному висновку** з позначкою «Не допущено» та спрямовує матеріали до Уповноваженого органу для відкриття провадження за фактом фабрикації.

5.5. Специфіка інженерних та комп’ютерних розробок: При перевірці розрахункових та лабораторних робіт інженерного профілю з дозволеним Рівнем ШІ: 4 (інтегрований ШІ) здобувач зобов'язаний супроводжувати роботу стислим звітом про промпт-сесію (історією запитів та отриманих відповідей ШІ) та маркувати згенеровані фрагменти коду відповідними коментарями в тексті програми. Оцінюванню підлягає не сам факт генерації коду, а здатність здобувача критично оцінити, протестувати, пояснити алгоритм та захистити отриманий інженерний результат під час усної співбесіди.

6. ТЕХНІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ ОПРИЛЮДНЕННЯ ТА ВІДКРИТОСТІ РОБІТ

6.1. З метою забезпечення прозорості освітнього й наукового процесів, відкритості результатів інтелектуальної діяльності та громадського контролю, Університет забезпечує обов'язкове оприлюднення в інституційному репозитарії НУК (eIR NUOS) текстів усіх кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти (бакалаврів та магістрів), а також дисертацій здобувачів наукових ступенів (PhD, докторів наук), прийнятих до захисту в НУК та його відокремлених структурних підрозділах.

6.2. Імперативні вимоги до термінів оприлюднення:

- **Кваліфікаційні роботи здобувачів ступенів бакалавра та магістра** оприлюднюються в репозитарії не пізніше ніж за **10 календарних днів** до дати їхнього офіційного захисту.
- **Дисертаційні роботи (PhD та докторів наук)** оприлюднюються у терміни та в порядку, визначені чинним законодавством України (зокрема Постановами КМУ № 44 та № 1197).

6.3. Електронне підписання робіт: Електронні примірники кваліфікаційних та дисертаційних робіт, що оприлюднюються в Інституційному репозитарії eIR NUOS, мають бути обов'язково підписані **кваліфікованим електронним підписом (КЕП)** здобувача вищої освіти (автора) у форматі **PAdES** (вбудований підпис всередині PDF-файлу) з обов'язковим накладенням кваліфікованої електронної позначки часу та його наукового керівника (консультанта).

Оприлюднення робіт без накладання КЕП або офіційно дозволених аналогів кваліфікованого електронного підпису забороняється.

6.3.1. Особливості підписання робіт іноземними здобувачами освіти (дистанційна форма): Для іноземних здобувачів вищої освіти, які навчаються віддалено, не мають громадянства України, індивідуального податкового номера (РНОКПП) або посвідки на постійне/тимчасове проживання в Україні та об'єктивно не можуть отримати український КЕП, єдиним легітимним альтернативним інструментом електронної ідентифікації та підписання електронних примірників кваліфікаційних робіт є **використання іноземного кваліфікованого електронного підпису, визнаного в Україні відповідно до законодавства (зокрема, кваліфікованого електронного підпису країн ЄС – QES за регламентом eIDAS)**. Підписання здійснюється безпосередньо у форматі **PAdES** (вбудований кваліфікований електронний підпис всередині PDF-файлу з накладенням кваліфікованої позначки часу). Перевірка чинності міжнародного підпису QES здійснюється керівником за допомогою офіційного європейського сервісу верифікації (EU Trusted List Browser).

6.3.2. Технічні правила запобігання помилкам перевірки в Системі: З метою забезпечення безперешкодної технічної перевірки робіт на запозичення відповідальні особи та здобувачі зобов'язані суворо дотримуватися таких правил:

- **Збереження текстового шару:** Файли робіт мають надсилатися на перевірку виключно у форматі .pdf, згенерованих безпосередньо з текстового редактора.
- **Заборона повних графічних сканів:** Завантаження повністю сканованих графічних копій (фотографій сторінок) усієї роботи забороняється, оскільки це унеможливлює розпізнавання літер та автоматизований пошук збігів.

6.4. Машинозчитувальний формат: Роботи оприлюднюються виключно в **машинозчитувальному форматі** (машиночитаному PDF із текстовим шаром — PDF/A, OCR), що забезпечує можливість вільного повнотекстового пошуку, копіювання фрагментів тексту та автоматизованої перевірки на наявність

текстових збігів. Оприлюднення робіт у вигляді графічних зображень або нерозпізнаних сканованих файлів без текстового шару забороняється.

6.5. Постійна основа та вільний доступ:

- Оприлюднені тексти захищених робіт зберігаються в репозитарії eIR NUOS на **постійній основі**. Вилучення робіт після захисту, приховання чи обмеження терміну їхнього перебування у відкритому доступі не допускається.
- Університет гарантує **вільний безперешкодний відкритий доступ** будь-яких користувачів мережі Інтернет до текстів робіт. Доступ до файлів робіт **не може потребувати проходження автентифікації**, авторизації, реєстрації на вебресурсах чи введення будь-яких персональних або контактних даних користувача.

6.6. Обмеження доступу (Винятки): Вимоги щодо оприлюднення у відкритому доступі не поширюються виключно на роботи, які містять відомості з обмеженим доступом або державну таємницю. Обмеження доступу в таких випадках оформлюється за встановленими процедурами визначеними внутрішніми нормативними документами НУК.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Ця Інструкція (Регламент) розглядається та затверджується Вченою радою Університету після його обов'язкового погодження з вищим органом студентського самоврядування (Студентською радою) та Науковим товариством (Радою молодих науковців) НУК і вводиться в дію відповідним наказом Ректора Університету.

7.2. Зміни та доповнення до цієї Інструкції вносяться у такому ж порядку, в якому вона затверджується – за рішенням Вченої ради Університету.

7.3. Перелік забороненого програмного забезпечення, ШІ-сервісів та мережевого обладнання, розробники або сервери яких пов'язані з державами-агресорами, є динамічним і оновлюється Науковою бібліотекою та ІТ-службою НУК в автоматичному режимі відповідно до офіційних реєстрів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (посилання на офіційний веб-

сайт Держспецзв'язку наведено у Додатку 5 Політики, що регулює використання технологій ШІ). Зміна зазначеного переліку на офіційному вебсайті НУК не потребує перегляду цього нормативного документа Вченою радою.

7.4. Усі технічні та процедурні питання перевірки, не врегульовані цією Інструкцією, вирішуються відповідно до чинного законодавства України (зокрема Закону України «Про академічну доброчесність»), Кодексу та Положення про академічну доброчесність та корпоративну культуру НУК. У разі виникнення розбіжностей чи колізій між нормами цієї Інструкції та Положення про академічну доброчесність та корпоративну культуру НУК, норми Положення (як акта вищого юридичного порядку) мають безумовний пріоритет.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА

(або ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ (КАФЕДРИ / СПЕЦРАДИ / РЕДКОЛЕГІЇ))

про технічну перевірку та фахову експертизу академічного твору

щодо допуску до захисту / публікації

І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО АКАДЕМІЧНИЙ ТВІР

- П.І.Б. автора (здобувача): _____
- Статус автора: [ ] здобувач вищої освіти (бакалавр / магістр), [ ] аспірант (PhD), [ ] докторант, [ ] виконавець за договором ЦПХ, [ ] працівник НУК.
- Назва академічного твору: _____

  _____
- Тип роботи: [ ] кваліфікаційна робота, [ ] дисертація, [ ] наукова стаття, [ ] звіт про НДР / ЦПХ, [ ] монографія.
- Науковий керівник / консультант / співавтор:

  _____
- Формат подання файлу:

  [ ] OCR PDF (машинозчитуваний текстовий шар присутній).

  [ ] Інший: _____.
- **Накладення КЕП автора: [ ] Так [ ] Ні *(обов'язково для дисертацій PhD)***

ІІ. ПАРАМЕТРИ ТЕХНІЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ (КЛІК ПЕРШИЙ)

- Назва використаної Системи виявлення збігів:

  _____
- Дата генерації технічного Звіту подібності: «____» _____ 20 ____ р.
- Загальний технічний показник подібності (Індекс подібності): _____ %
- Застосовані Системні технічні фільтри:
  - Виключення списку літератури (бібліографії): [ ] Так, [ ] Ні.
  - Виключення прямих цитат (у лапках): [ ] Так, [ ] Ні.
  - Поріг чутливості виключення дрібних збігів:

    [ ] Так, виключено збіги менше _____ слів.

    [ ] Ні.

ІІІ. ВЕРИФІКАЦІЯ ДЕКЛАРУВАННЯ ШІ (КЛІК ДРУГИЙ)

- Дозволений Рівень ШІ для цієї роботи (згідно з РПНД): Рівень за AIAS _____
- Фактичне декларування використання ШІ автором:

- [ ] Декларація щодо використання ШІ відсутня *(автор стверджує, що ШІ не використовувався)*.
- [ ] Легке декларування (для Level 2): Присутня примітка / виноска про використання ШІ для редагування, перевірки граматики чи стилістики.
- [ ] Повне декларування (для Level 3–4): До роботи додано стандартизовану Декларацію за міжнародним таксономічним стандартом GAIDeT.

IV. РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРТНОГО ФАХОВОГО АНАЛІЗУ

Після детального критичного аналізу Звіту подібності та тексту роботи Експертом (Експертною комісією) встановлено:

[ ] ЗЕЛЕНИЙ КОРИДОР (АКАДЕМІЧНИЙ КОМПЛАЄНС ПРОЙДЕНО):

Експертом не виявлено жодних ознак академічних порушень (плагіату, фабрикації чи фальсифікації ШІ). Звіт подібності Системи є правомірним, обхід алгоритмів відсутній.

(У разі встановлення цієї позначки — робота автоматично переходить до Розділу V із рішенням «ДОПУЩЕНО».)

[ ] РЕЖИМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ТА ДЕВІАЦІЙ (За наявності зауважень):

При виявленні технічних помилок, необхідності застосування галузевих фільтрів НУК або підозри на порушення, експерт заповнює лише відповідні пункти:

1. Процедурний комплаєнс ШІ (відповідно до РПНД):

- [ ] **Жовта зона** (Доопрацювання): Виявлено невідповідність дозволеному рівню *AI Assessment Scale* або відсутність Декларації GAIDeT без ознак умисного обману.
- [ ] **Червона зона** (Порушення): Виявлено приховану генерацію ШІ («співавторство») або перевищення ліміту використання технологій.

2. Фільтрація загальноприйнятих знань та самоцитувань (НУК-специфіка):

- [ ] **Недекларовані Збіги:** З аналізу подібності виключено формули, рівняння та стандартизовані методики.
- [ ] **Самоцитування:** Виключено власні попередні праці здобувача, вказані в анотації дисертації.

3. Ознаки технічного обходу Системи:

- [ ] **Виявлено маніпуляції:** Присутні приховані мікропробіли, заміна літер латиницею, використання ШІ-гуманізаторів чи сторонній код.

4. Ознаки фабрикації наукового апарату (*галюцинації ШІ*):

- [ ] **Виявлено фейкові дані:** Присутні вигадані ШІ бібліографічні джерела, неіснуючі стандарти ДСТУ/ISO чи вигадані індекси DOI.

Примітки експерта / деталізація виявлених маніпуляцій:

_____

V. ФІНАЛЬНЕ РІШЕННЯ ЩОДО ДОПУСКУ (ОБРАТИ ОДНЕ)

На основі проведеної технічної перевірки, перевірки ШІ-декларацій та фахового експертного аналізу тексту роботи ухвалено рішення:

- [ ] **ДОПУЩЕНО:** Запозичення, виявлені в роботі, є правомірними (цитати, власні назви, сталі методики розрахунків). Робота виконана автором самостійно. Декларація щодо використання ШІ присутня й відповідає вимогам РПНД (або ШІ не використовувався). Робота допускається до захисту / публікації.
- [ ] **ПОВЕРНУТО НА ТЕХНІЧНЕ КОРИГУВАННЯ:** Робота містить незначні технічні недоліки оформлення посилань чи цитувань або відсутність необхідної ШІ-декларації без ознак умисного обходу Системи чи плагіату. Здобувачу надається вікно терміном **до 5 робочих днів** на усунення помилок без зриву запланованої дати захисту.
- [ ] **НЕ ДОПУЩЕНО (ПІДОЗРА НА ПОРУШЕННЯ):** У роботі виявлено ознаки умисного академічного плагіату, фабрикації (зокрема, ШІ-галюцинацій), фальсифікації або прихованих технічних маніпуляцій з текстом. Робота знімається з розгляду, а весь пакет матеріалів разом з **Універсальним висновком** протягом **3 робочих днів** передається Секретарю Комісії з академічної доброчесності та корпоративної культури для відкриття провадження.

Відповідальна особа

(засвічує технічну генерацію Звіту подібності)

_____ _____

(Підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Експерт або Голова Експертної комісії

Кафедри / Спецради / Редколегії

(підтверджує фаховий аналіз)

_____ _____

(Підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«____» _____ 20___ р.

З висновком ознайомлений(а) автор твору (здобувач):

«____» _____ 20 ____р. _____ (Підпис)